

Előfizetési árak:

Egész évre	5	frt	—	kr
Fél évre	2	»	50	—
Negyed évre	1	»	25	—
Néptanítóknak egész évre	3	»	—	—

Hirdetési díjak

Legutjánossabban számítottan.
Bélyeg minden beiktatásért 30 kr.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztői iroda.
hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők.
ÁLLAMI TANITÓKÉPZÉSBEN.
Levelek csak bérmentesen fogadtatnak el. Kéziratok nem adatkak vissza.

Kiadóhivatal!

Az előfizetési pénzeszámok hirdetések a kiadóhivatalba Náná y Lajos könyvnyomdája — küldendőek is (Bódog-ter, Scheiber-féle ház.)

Egyes száma ára 5 Bkr.

Előfizetési felhívás a

„BAJA”

czímű hetenkint kétszer megjelenő közlönyre.

Előfizetési feltételek:

negyed évre	1	frt	25	kr
fél	2	»	50	—
egész	5	»	—	—

Vidéki előfizetéseket legelőszörben postautalványon eszközölhetők.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását és anyagi támogatását tisztelettel kéri a „BAJA” kiadója.

A hanyag iskolalátogatás és annak gyökeres orvoslása*)

Tagadhatlan, hogy a hanyag iskolalátogatás a legnagyobb mérvben hátrányára van népiszkolai tanügyünk felvirágzásának; valamint az is kétségtelen, hogy városunkban a hanyag iskolalátogatáshoz járul azon körülmény, hogy a

*) A mit lapunk 60-ik számában a bajai elemi iskolák hanyag látogatásáról általánosságban közöltünk, azt részletesebben kitérni munkatársunk. Nagyon részéről külső formához vagy névhez soha sem ragaszkodtam s nem is ragaszkodom, csak a lényeket tartottam és tartom szem előtt. Ha a népszerűségi hízelgés a tanügyek élé, annak belső rendezését és vezetését is eszközöl megbizott tanfűré, nem igazgatóknak, hanem tanügyi tanszaboknak fog nevezetn, azzal mint külsőséggel éppen nem törődünk. Azt azonban ism-

leíratások 2-3 hónapon át elhúzódnak, s így 2-3 hó elteltik majd minden pozitív eredmény nélkül.

De hát kik orvosolhatják e bajokat?!

Az iskolagazgató, legyen az egyházi vagy világi, legyen az szervező vagy tanügyi erő, legyen az bármennyire is buzgó, e bajt nem orvosolhatja. Nem orvosolhatja egyrésztől azért, mert minden jóakarattal mellett maga mindent nem tehet; — tehát képtelen valamennyi iskolában mindig ott lenni; képtelen valamennyi felvételt és osztályzást közvetlenül eszközölni; képtelen valamennyi tanuló helyét és osztályt önmaga kijelölni; képtelen ezen felül valamennyi szülővel közvetlen érintkezni; a mulasztók szüleit idézni, büntetni s a büntetést végrehajtani; szóval képtelen a tanulókkal is, a szülőkkel is, magával a tanügy általános vezetésével is egyúttesen foglalkozni. S ha mégis erre valaki vállalkozni is merne, mindent alig végezhetné, mert az 1868. XXXVIII. és az 1876. XXVIII. tezikkek nem ismerik el „népiszkolai hatóságának,* s az igazgatóknak általában semmi jog és hatáskört sem adnak, — s ezért még oly városokban is, hol külön iskolagazgatók léteznek, pl. Zentán és Szegeden, a főntebbi teendőkből mitsem végeznek, ők csak az iskolák látogatásával, a tanítók ellen-

telen hangsúlyozzuk, hogy az iskolák csupán külső gazdasági oldalainak szabályozását nem tartjuk elegetlőnek, hogy azon számos teendőket, miket t. munkatársunk egy igazgató által nem gondol teljesíthetőnek (pedig higgye el sokat tehet egy tevélyen, szakbará, kizárólag egy úgnekkel elő igazgató) nem ismerik, kik részéről társai valamennyi ismeretük egy te nagy áll. tisztségű vezetői teendőket, s hogy ezen tanügyi igazgató-tanszabok teljes felelősség mellett kellő executiv hatalommal bíjen. Szerk.

TÁRCSA.

Mily rendíthetlen a nő hűségében.

Németből fordította H. P.

— Valter, neked ma nem izlik a reggeli, talán beteg vagy? — így szól egy fiatal nő férjéhez közeledvén, fejét annak vállára fektetve.

— Nem, igen-igen fáradt vagyok; tegnap a szokottnál több dolgom volt — válaszolá Valter s félket az asztaltól, hogy jelenék kérdő s aggodalmas pillantásaitól megmenekülhessen.

— Ha a teendőim feltartoztatának, s nem jönnek délben haza, nem várj réam az evéssel. Jer Mari adj egy csokot.

— Szegény Valterom! — sóhajtozék a szerető asszony férje távolléte alatt annak dolgozó szobájában itt-ott heverő könyveket és iratokat rendbe hozva. Ugyanzanon szoba kellő közepén állt egy szakpolec, mely habár befejezetlen, de mégis nagy tehetséget eláruló festménynek díszlett.

Bús gondolatokba merülve állott az ifjú nő e mű előtt. míg szép sötét szemében a keserű könyei mutatkoának.

— Szegény Valter! a te művészies szellemed kényszerítve van háttérbe vonulni az elől, hogy te naponként irodába mehess, s mindig számolással foglalkozhass! Oh nem fog ez soha véget érni! Nem fog-e valaha teljesülni a te forró óhajod, hogy messze a teengerre tál, a művészet csodavilágába, Olaszhonba költözzünk? Már déd volt s Valter még most sem tért haza.

Mari ugyan nem volt nyugtalan, mert férje tudtára adá, hogy nehezen fog pontosan betérni, de ő mégis szerette volna látni az előtte oly kedves arcot, s ugyszólván hozzá sem nyult az ebédhez.

Ó élvezé a házbizodoltságot teljes mértékben, habár néha sötét felhők tödülának fölettegére. Mari forrón szerette férjét, most 5 évi együttléttel után éppen úgy, mint azon órában, midőn az egyház áldása őket összedá.

— Jer ide Gyurikám! — szóló Mari gyönyörű szőke fűhöz, ki a szoba padlóján ülve játszadozott; ugyanazon percben Mari edés atya lépett be. De hol maradt az a jószívűséget mutató vidám mosoly az öreg nagyatya arcáról, hol az a barátságos kézenyújtás, hogy a kis unoka megcsokolhatná? Miért jár oly szokatlan, bizonytalan léptekkel s keres magának egy támlásszéket, hogy bágyadatan beievetesse magát?

— Távolítsd el a gyermeket — mondá ő — mert veled van beszélni valóm, Mari!

Leírhatlan a szegény asszony gyötrelme így szokatlan jelenet, s alig tudván szóhoz jutni, kikisikamott halvány ajkairól a kérdés: „Oh atyám, mond, mi történt Valterral, csak nem halt meg?!” Az öreg, ősz fejét csóválva, felelé: „Neki is, meg nekünk is jobb volna, ha úgy volna. Jobb meghallni, mint a családnak csak szegényére élni.”

Könyözé szemekkel mondá Mari: „Atyám ne mondj oly kétségsbejítő szavakat. Mondd mily szegény van Valter névén?”

Az öreg kevélyen emelte föl fejét s mondá: „Igen szegényt hozott mindnyájunkra, — magára, te read, én réam, sőt még ártatlan gyermekekre is. Ó nagy összeg pénzt sikasztott el, és most fogva van. Én pedig előttem, hogy téged gyermekekkel együtt, házamba visszafogadjalak, mert nekéd őt el kell hagynod s felejtened.”

— Valtert elhagyjam, saját gyermekem atyját elefedjem, soha, azt nem tehetem! — mondá az ifjú hölgy ünnepélyes hangon. — Lehetetlen, hogy az én nemem gondolkozása, fennkölt

örökösével s a tanügyi állapot folytonos szemmel tartásával vannak megbízva, — mikről azután az iskolaszéknel időről-időre jelentést tesznek.

Még a tankötelesek *összeírása* sem tartozik az iskolagazgatáshoz, sőt az még az iskolaszéknek sem teendője, legyen az bár községi, vagy felekezeti. Az 1876. évi XXVIII t. cz. 6. §-nak 3. pontja értelmében a „közigazgatási bizottság” az, mely: „In ezékiék az iránt, hogy a *községi előjárás* a tanköteles gyermekeket minden tanévet megelőzőleg két hónappal összeírják s az összeírás egy példányát az *illetéi iskolai hatóság*nak pontosan beküldjék.” A törvény tehát a községi előjárásra bizza az összeírást s ez így is van jól, mert a különböző átköltözökés miatt az anyakönyvekből sohasem lehet a tankötelesek számát pontosan meghatározni. Baján pl. több 500-nál az oly tanköteles, ki nem született itt; ellenkezőleg más 4—500 oly tanköteles, ki itt született, régen más vidékre költözött szüleivel.

Ugy látszik a községi előjárás tisztában is van azzal, hogy az 1876. évi t. cz. 6. § értelmében a tankötelesek összeírása *öt* terheli; mert végi ebbeli teendőjét s a tankötelesek névsorát régen megküldötte az iskolaszék elnökségének. Ez tehát megtörtént; de azért a hanyag iskolalátogatás még nincs orvosolva, a 2—3 hónapon át tartó beírások nincsenek megszüntetve, sőt azon 5—600 tankötellessel sem történik azért semmi, kik még iskolába sem lesznek beírva.

Az iskolaszék megteszi ugyan e tekintetben az első lépést, amennyiben az 1876. évi XXVIII t. cz. 13. § értelmében: „A mulasztók szüleit vagy gondnokait megint, s azután a mulasztások jegyzékét a *községi előjárás*nak minden két héten a büntetések kiszabása és végrehajtása végett átadja; — de az iskolaszék és annak elnöksége executív hatalommal nem bírván, többet közvetlenül nem tehet s a jelen törvények értelmében a községi szervezetten mulik a bajok gyökeres orvoslása.

Ha az 1868. évi XXXVIII. és az 1876. évi XXVIII. t. czikkek „a községi előjárás” bízák meg „a büntetések kiszabásával és végrehajtásával”: akkor *első sorban és főleg a községi szervezetten kell oly végrehajtott közegről gondoskodni*, kinek tisztében állana az iskola év kezdetétől falragaszok s utczáról-utczára való dobszó által a szülőknek

lelkü férjem, — nem — nem — az tévedés, mely nemcsakára világozab szinben fog föltűnni előtűnik. Oh, vedd vissza jó atyám borzasztó szavaidat. Ha az egész világ elnyagya őt, én mégis bízom ő benne, s hűségemben áthatatos maradok. — Ah engedj hozzá menem.

— Te néked el kell őt hagynod, ő érdemlett büntetését megkapja, s amint az ítélet ki van róla mondva, te szabad vagy tőle. — Térj vissza atyái házába, hol a gyermekkor boldog gráit töltötted s vedd magadra s gyermekeidre atyád szennymértékű nevét; felede őt, ki szegyet hozott családunkra. — Így szót az öreg s midőn látta, hogy leányán nem érezhető azon gyermeki készség melyet ő várt, ekkor hozzátéve: Hisz ez kötelességed, s ha reám nem halgatsz és előbb mondott akaratokodásodnál maradsz, akkor —

— Mi lenne akkor? — szolt nyugodtan Mária.

— Akkor nem vagy többé gyermekem” tört ki hevesen az öreg ur.

— Ugy hát segíjjen engem a jó Isten! mert Valteromat elhagyni vagy feledni nem tudom, s nem is akarom.

Az öreg atya távoztán után nem sokára börtön felé sietett az ifjú nő. Ötáékrézvén, a börtönőr szívességéből megmutatá neki az ajtót, mely férje sötét celláját zárta.

Béleptekor Valter gyorsan felugrott szalma ágyáról, de nem kísérle még közelebb menni nejéhez, ki is nem várva azt, egy pillanat alatt férjét átkarolta s fejét annak keblére lejtá.

Híába akart Valter szólni, ő nem engedé szóhoz jutni, mert kezével tartá be száját, csakohy ne kelljen hallani, még tőle sem, hogy annyira bukkott.

Szívelőtel jelenet volt a két alakot a sötét börtönben szemlélő, oly szép fiatalok, s mégis így szerencsétlenek! Im, így gon-

tudására hozni, a szorgalmas és rögtön beírásokat ellenőrizni, az iskolaszék által beküldött mulasztási naplókhoz mérten a mulasztók „szülei vagy gondviselőire” a büntetéseket következetesen kiszabni és azt pontosan végre is hajtani.

Hogy így köze legyen, vagy hogy az ezen kötelezettségének megfelelően, arról *első sorban is a tanfelügyelő van hivatva gondoskodni*, minám az 1876. évi XXVIII t. cz. 5 § 5 pontja értelmében 3 hivatott „a törvényhatósági tisztviselők által” a szükséges intézkedéseket megtenni. Hiszszük, hogy tett is e tekintetben valamit, csakohy addig annak végrehajtását nem szemléltük.

Másod sorban a törvényhatósági „népnevelési bizottság” terheli e tekintetben a felelősség, mely bizottság az 1876. XXVIII t. cz. 8. §-nak második bekezdése értelmében: „Veleményezés és indítványozási joggal bír a törvényhatóság összes népiszkolai ügyeire nézve, s ennél fogva ezen ügyek előmozdítása és fejlesztése czéljából *javaslatokat terjeszt a közigazgatási bizottsághoz*.” Nem hihetjük, hogy a „népnevelésügyi bizottság” tagjainak figyelmét a hanyag iskolalátogatás s kiváon a 2—3 hónapon át tartó beírás elkerülte, s így nem ok nélkül hiszszük, hogy a kellő lépés talán ott is megtétezt.

Téhat akkor a *közigazgatási bizottság-on* mult az orvoslás?

Ennek egyik hivatalbeli tagja a tanfelügyelő ur, ki az 1876. évi XXVIII t. cz. 6. §. 9. p. értelmében készített jelentésében: „Részletesen kiterjeszkedik a hatóság alatt levő népoktatásny állására”, s kinek jelentésében bizonyára fel kellett jeleníteni, hogy 5—600 tanulóval be sínes írva az iskolába, másik 4—500 hónapokkal később iratkozik s hónapokkal előbb kimarad az iskolából, más 4—500 pedig sok mulasztással miatt nem képes eredményt felmutatni.

Ha pedig ezt tudja a „közigazgatási bizottság” s ha talán ennek orvoslásáról intézkedett is, akkor újolag ott vagyunk, hogy törvényhatósági szervezetünkben hiányzik egy oly végrehajtott közeg, kinek hivatása volna *idejét csaknem kizárólag a tanügynek szentelni*, s mindezen bajokat gyökeresen orvosolni.

Mindezt leginkább azért soroljuk és tüntetjük fel, hogy rámutatva a baj forrására, a közelgő törvényhatósági újja szerzésnél az illetékes körök el ne mulasztják mindezekre figyelemmel lenni, — s mindezek alapján Szeged s más

dolgozók az őt is, midőn eltávoztán még egy szánaokzó pillantást vetett a szegényekre.

— A pokoli ellenség, igen a sátán kísértett meg engem, s én nem voltam elég erős ellentáni inselkedésének” mondá végre a férj siralmas arcom, melyből világozban kivétel volt a léleknek megtörtsége. „Igen, ő volt az, ki mint a tiszta víz tükreben mutatá nekem a jövőt, gyönyörteljes színezetben, ott a tengeren túl.”

Oh, neked és az én szellememnek akartam jövőt alkotni! A pénz, folytatá visszafojtott hangon, egy még kiskorunak tulajdona, ki ugy sem kapta volna meg nagykorúsága előtt és én akkor, kamatosul vissza fektettem volna azt.

Mari halkan zokogott; férje fölemelé fejét s szola:

— Tudod, hogy a törvény valói kényszerit bennünket.

— Tied vagyok a halált — suttogá Mari.

— Isten áldja meg örös és nemes szivedet. Most van csak igazi erőm, mert te adad meg lelkenek, hogy büntetésemet könnyen elviselhessem.

— A legnehezebben már keresztül estem, szolt Valter Marihoz, midőn befejeztetett a hosszú tárgyalás az ő ügyében, — de a mi szegény fiunkból mi lesz? és szívből siratá a boldoglatan apa azon szerencsétlen perczet, mely fejébe azon rossz gondolatot adá, mely szegényfolttal bélyegéz ártatlan gyermekét; szegény Valter a forró bábut könyvet hullatá.

Mari szorgalmasan dolgozott, hogy fútarthassa a maga és gyermeke életét.

Házasságuk első idejében megtanult volt férjétől, ki képeket vízfestékekkel készíteni; ezen képessékekkel keresé most e szükségekre való pénzt. S a ki műveknél váratlan jó bevője akadt. Ezen ur gazdagsággal elhalmozott öreg volt, ki kerülve a világot

előltre haladott városok példájára egy „*tanügyi tanácsnokság*”-ot szervezni. Az így szervezett „*tanügyi tanácsnok*” tisztében állana évenként az összejárás eszközöltetni; augusztus végén a beírásokat falragaszok és dobszóval megsűrgetni; a 2 hét alatt be nem íratott szülélt haladéktalanul megidézni s a reájuk a kiszabandó büntetést végrehajtani; az iskolaszék által havonként beküldött mulasztási naplót végrehajtás végett átvenni s a végrehajtást azonnal lognapotítani; a tanfelügyelő, közigazgatási bizottság és iskolaszék rendelkezései végrehajtását eszközölni; a gazdasági tanácsnokkal egyetértőleg a tantermekben igényelt átalakításokat és hiányokat orvoslani; szóval elomi tanügyünk felvirágztatása érdekében a hatóságát minden lehetőt megtenni.

Az ily „*tanügyi tanácsnok*” azután tagja lenne bizonyos „*népevelésügyi bizottság*nak,” sőt tagja lenne bizonyára az iskolaszéknek is, ha az ügyek állásáról, azok mikénti orvoslásáról annál alaposabb, annál bővebb tudomást nyerne, s így a tanügy érdekében annál többet lehetne.

Mennyi teendővel járna mindez s mennyi időbe kerülne, annak megítélését azokra bízuk, kiknek körébe tartoznék arról véleményzt adni, valjon önállólag vagy külön volna-e szervezendő, vagy pl. a „*gazdasági vagy egyik árvaszéki tanácsnoksággal*” lehetne egyesíteni.

Gondoljunk erről az illetékes körök, s ha e kérdést a leendő szervezésnek szerencsésen megoldották, gyökeresen orvosolva lesz hanyag iskolalátogatásunk, s a 2—3 hóig elnyúló beíratozás, — míg elviseletben csakis pillanatnyi lesz a siker, s a bajok időről-ídre megújulnak.

Keletéri.

H I R E K.

— **Megdőböntés eset.** E hó 14-én Pacséron Éry Mihál közszéki bíró és Reszny Iván kir. adó tiszt (ez utóbbi magán ügyében szülőhelyére rándulván átutazóban volt) nevezett bíró lakásán délután mintegy 6—7 óra között legkedélyesebben mulatának. Reszny az említett időtábján távozni akart, de a bíróné egy a bíró is legszégyényesebben vacsorára ott tartóztaták. Ott is maradt s 9 órakor az uradalmi vendégelőre szállásra ment a bírótól kikisérve. Oda ére éppen ott lévő topoljai székesszelkivel fej kedélylyel „*Fütyölj a szél, az idő már öszre jár*” című dalt huzatta el Éry, fizetett s sietve haza távozott. Kis vártatva, a vendégelőben még ebrben levők remélterre jön Éry eszedje, hogy ura on magát pisz-

tolylal agyon lötte. Ezen tett oka az volt, hogy Éry haza érkezvén, Géczy Ferencz nevű szomszédját feleségével találta. Éry jómódu, értelmes pacseri gazda volt s egy rossz feleséget, egy becsületben elragott édes apát s egy neveletlen leánygyermeket hagyott maga után. Béke legyen hantjai felett.

— **Zentán f. hó 7-én** rendkívüli közgyűlést hívott össze Janokovich Aurél polgármester, mely 8-án lazás igazolommal meg is tartatott. Két szokatlan tárgya volt, az egyik, hogy a szabadkai törvényesök által kiküldött bíró a város birtokában lévő *üzesse ingatlalokat* *zár alá vette*, a másik *Janokovich Aurél polgármester* lemondása, melynek felolvastása után, mint a „*Zentai Fügyelő*” írja, ilyenféle kifakadások is hallhatók voltak: „*Örvendetes tudomással vesszük, „hár előbb mondott volna lo”, de Mikosovics képviselő bizgadt felszólalása folytán a gyűlés a lemondást egyszerűen tudomásul vette és elfogadta. (Z. F.)*

A külföldi szakértők nyilatkozata a Tiszaszabályozásnak Szeged városára vonatkozó intézkedését illetőleg a következőkben foglalható össze. A külföldi szakértők megegyeznek egy-mással az iránt, hogy a mai külső tiszai vedonalakat fenn kell tartani, s követezkéskép a petresi és egyéb szakadásokat ki kell igazítani. Ezenkívül ajánlanak egy külső körtöltést közvetlenül a város körül, és ezen belül egy boulevardot, melynek koronája 30, alapja 90 méter szélességű bírna. E boulevard újabb belső vedonalat képezne, s egyzersimind a város szépitésére is szolgálna. A szegediek által kívánt töltések ellen nincs elvi kifogásuk, de nem is tartják őket okvetlenül szükségesséeknek. Szintegy egyet-egyetlen a külföldi szakértők az iránt is, hogy a Tiszát, mely Szeged városától most mintegy 80 öl széles, 375 óre kell kiszélesíteni. A kiszélesítést Uj-Szeged felé történőnek a nagy vasuti híd nyílásának megfelelőleg. Lényeges eltérés az ebben egy pontban mutatkozik a külföldi szakértők között. És ez csak ann áll, hogy legnagyobb részük Szeged városát 30 lábra kívánja feltöltetni, míg ellenben az ősz Barilari a Maros levezetését ajánlja, mint legalkalmasabb eszközt a város megmentésére. (P. H.)

— **Az izz. vallásos polgártársaknak** csakugyan lesz külön gyűnasimunk Budapestben, mely egy két-hét múlva már megkezdői működését. Állítja a vallás- és közoktatási miniszter az izz. rabiképző intézetben, tehát az országos izz. alap terhére. Ha a hajai izz. hitközség kellő számu és jól szervezett elemi tanodán s gyűmekkertjen kívül saját anyagi erejéből polgári iskolát állított és fenntart: nem látjuk be, mért nem volna képes a gazdag budapesti hitközség saját igényei kielégítésére saját költségén közép-tanodát állítani. —h.

— **Rögtöni halál.** Udvary Károly, bajai születésű, e hó 14-én Újpestről, hű gyára volt, Pestre haza menve a lövönatu vaspályán, azon szélhűlés következtében meghalt. A boidögultnak bir neve az itteni rökönán kívül a közönség előtt is nagy ismert-séggel bír; az ősi 6 áruival minden bajai vásárnak hű látogatója volt. Béke hamvaira

s visszahúzódva a társas ételtől, egyedül könyveinek éit s egyetlen szolgája egy ősz néger volt.

Naponta felkeltés Mari Valtert a börtönben, kinek oly kellemes volt az ő lépteit hallani, hogy a világ bármely zenéje nem idézett volna elő ő nála oly hatást, mint midőn neje közeledett.

Szeretettel egyesinité föl a sors által sujtott férjét Mari, a vigasztalás szent szavait mondván neki. S így visszavetted az el-tévedt bárányt a mindenható kiapadhatatlan kegyelmi forrásához. Elohatatlannal bevészte szívébe e szent szavakat: „*Menj, és ne vétkezzél többé!*”

Hetek, hónapok egymásután multak s egy év után előjött valahára azon nap is, mely Valternak szabadságát visszaadá s ő kimondhatatlan boldog volt, hogy a sötét börtönt a fényes napvilággal cserélhető föl, mint szabad és megjavult ember.

Marihöz indult gyors léptekkel, ho vajha szállni tudott volna. Úgyanezen kis szobában, melyben a derék asszony dolgot és imát mindig végezett, s néha forró könyeket is hullatott, ezen szobában fogadá kedves férjét is. Valter beléptekor kérdé: „*Hol van Gyuri!*” hadd csókoljam meg az én kedves fiamat, hol van gyermekünk?”

— Az ő menyeyi atyjánál — szölt Mari faldokló hangon.

— Meghalt, és ezen nagy fájdalmat képes voltál te enyhítelen-tenül kebledben viselni, anélkül, hogy velem közölted volna, azért mert nem akartad bús fejemet még jobban sujtani? Valter letérdelt ily nagylelkűség előtt.

— Nem volt elég saját fájdalomod? — kérdé Mari férjét fölsegítve. S most elővett szép szöke hajfirtót, mely egyetlen fukttól hátramaradt erekye volt, ezt áztaták most könyekkel.

Nagy fájdalomnak csakis elveszített kedvenczükre, s nem saját reménytelen jövőjükre gondolának.

Egyszerre a már sötét szobácska ajtaja lassan felnyílik, s bálmatlakra az öreg néger van előttük. Szó nélkül közelebb lép az asztalhoz s egy papir borítokos csomagot tesz le arra, aztán azonnal oly esendben mint jött, eltávozt.

De ki írja le azon rendkívüli örömet, mely őket meglepte, midőn a csomag felnyitásánál, mely Marinkát volt cimezve, szabadjegyeket találtak Európába való utazásra kiállitva s nagy összeg pénz, kis papir szeleten pedig eme lakonikus értesítést: „*Üdv a női hűségnek.*”

Tudván s szeressen által, ki a küldő, Mari fölsetett a már előbb említett gazdag urhoz, hálás szível megköszönendő a nagy jótéteményt.

De mennyire csodálkozott, midőn idegeneket talált a lakásban, kik a felől tudósíták, hogy a különöz nagy utazást tesz, s valószínű, hogy soha sem tér többé vissza New-Yorkba.

Második reggel Mari és Valter elhagyák hazájukat, s szerencsés utazás után Olaszország vörfényes ege alatt boldognak érezék magukat.

Valter komoly és esendes ember volt, ki csak eszméinek és nejeinek éit. Ő vétkét megbáná, melyen megbáná s nem bocsát-hatá meg önmagának; azért elégteltelt vált tenni azáltal, hogy remek műveit mindig névtelenül küldé a világra.

DUNAGŐZHAJÓZÁSI TÁRSULAT

posta- és személyszállító hajóinak

MENETRENDJE.

Postahajómenetek:

Bajáról Budapestre: kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap pont reggeli 4 órakor.

Bajáról Mohácsra: vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton reggel 6 órakor.

Bajáról Orsova-Galatzig: hétfőn, szerdán és szombaton reggeli 6 órakor.

Személyszállítóhajómenetek:

Bajáról Budapestre: naponként á. u. 3 órakor,

Bajáról Mohácsra: „ „ esti 8 „

Felelős szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.

Hirdetések.

BAJA, 1879. szeptember hó.

Ajánlat.

Van szerencsém ezennel a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű

NŐIRUHA

készítést elvállalhatok, úgy szinte elvállalok tanítványokat a női ruha szabás és varrás kiképzésére.

Mitán még biztosítom, hogy mindig oda parkolndók a mélyen tisztelt hölgyek kívánalmainak a legjutányosabb árak mellett, a legújabb divat szerinti és izléses kiállítás által megfelelni, bátorodom becses pártfogásukért eszedezni kiváló tisztelettel

Patrác Irén.

Lakásom: Kaszárnya-utca, özv. Urbáné urnó házánál.

UNDEN VILMOS

Első magyar

drótszeggyára és vaskereskedése

nyugati és kicsinyben

Budapest, vözboulevard 55 (n).)

Építési vállalkozóknak szükséges eszközök raktára.

Kizárólagos nyughalmi eladása mindennemű

ÜNTÖTTVASAKNAK

valamint TÍZEDES- és SÜLYMÉRLEGEK gyári árakon.

Árjegyzékek ingyen.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján.

HIRDETMÉNY.

A bajai kir. főgymsasiomot ellátandó cziszterci rend számára az országos tanulmányi alap tulajdonába megvevett Szemző-féle házak a vallás- és közoktatásügyi m. k. r. Ministerium 1879. évi augusztus 6. án 20194. sz. alatt kelt rendelettel engedélyezett kiépítésére szükséges munkákra nézve zárt ajánlatu verseny nyitattik, melyre a résztvenni kívánó helybeli vállalkozók ezennel felhivatnak.

Az ajánlati tárgyalás alapját képező munkák költségei a következők u. m.

Szám	Munka neve	Forint	Kr	Szám	Munka neve	Forint	Kr
					Áthozat	28992	56
1	Földmunka	317	46	10	Asztalos	2542	—
2	Kőműves	19355	67	11	Padlózat	979	34
3	Födényvakoló	363	65	12	Lakatos	1076	60
4	Burkoló	1518	—	13	Üveges	536	—
5	Kőfaragó	1584	27	14	Mázoló	794	81
6	Ács	2944	60	15	Szobafestő	633	—
7	Tetőzetfedő	559	73	16	Kályhagyártó	430	—
8	Bádgos	827	61				
9	Vasöntő	1521	57				
	Összesen	28992	56		Összeg	35984	31

Az itt felsorolt munkák egészben is, de a körülményekhez képest külön-külön is fognak kiadnani.

A zárt ajánlatokban az ajánlati összeg számokkal és betűkkel világosan kiteendő.

Az ajánlatoknál a költségvetésben megállapított egységi árak szolgálnak alapul.

Több és keve ebb munkák a felsőbbileg helyben hagyott ajánlatok szerint lesznek számba veendőek.

Az előre nem látott munkák csak az ezen építkezés vezetésére felállított bizottság által eszközölt előleges megvizsgálások és megállapítások után fognak elfogadás végett ajánlatba hoznani — és annak idején a felülvizsgáló bizottság által véglegesen elmeztetni és érvényesíteni.

Az 50 kros helybeli és 5% bánatpénzzel ellátott ajánlati levelek a bajai cziszterci-rendi-ház kiépítésére felállított bizottsághoz címezendők és betérjesztendők.

A bánatpénz vagy készpénzben vagy törvényes és állampénztár által készpénz fizetés gyanánt elfogadható államkötvényekben csatolandó.

Az ajánlatok közötti szabad választás az építési bizottságnak feltétlenül tartatik fenn.

Világosan kiteendő a vállalkozók által benyújtandó ajánlatokban, hogy az általok olvasott és aláírt műszaki és kezelési, valamint az általános és részletes építési, nemkülönben a szerződés gyanánt szolgáló ajánlati feltételeket megértették és magukat azoknak alávetik; továbbá az iránt is kell nyilatkozniki, hogy az 5% bánatpénzt a munkák elvállalása esetén 10%-ra kiegszítik, mely összeg biztosítékul fog szolgálni.

Ezen óvadók a szerződés aláírásától számítandó legfeljebb 8 nap alatt ugyanott, a hol az ajánlat és a bánatpénz átadatott, okvetlenül letendő.

A zárt ajánlatok folyó évi szeptember 27-iki déli 12 óráig főtisztelendő Gebaur Izidor gymmasiumi igazgatók urnál annyival is inkább nyujtandók be, mivel a kitett határidőn túl beérkezettek az építési bizottság által semmi szín alatt nem vétendők figyelembe.

A fentvezetett munkákra vonatkozó költségvetések és feltételek folyó évi szeptember hó 17-ikétől ugyan e hó 27-ike déli 12 óráig főtisztelendő Gebaur Izidor gymmasiumi igazgatók urnál betekintheők.

Baján, 1879. évi szeptember 15-én

Hanzély János,
ministeri biztos, mint az építési-
bizottság elnöke.